

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ПОЛОЖЕННЯ
про самостійну роботу здобувачів вищої освіти
в Уманському державному педагогічному університеті
імені Павла Тичини

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою УДПУ імені Павла Тичини

«09» вересня 2025 р. (протокол № 2)

Заступник Голови вченої ради

Андрій ГЕДЗИК

Введено в дію згідно з наказом

№ 1082-О/д від «10» вересня 2025 р.

Умань – 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про самостійну роботу здобувачів вищої освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (далі – Положення) є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освіти і регулює організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (далі - університет).

Положення розроблено з урахуванням Закону України «Про освіту», Закону України «Про вищу освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікацій», стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Статуту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, «Положення про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», «Положення про Європейську кредитно-трансферну систему навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», інших нормативно-правових актів з питань освіти.

1. 2. Мета Положення – визначити основні засади організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти для забезпечення якості освітнього процесу, підвищення конкурентоспроможності майбутніх фахівців на ринку праці.

1.3. Завдання Положення:

- уніфікувати підходи до організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- забезпечити організаційно-методичні засади формування навичок самостійної роботи здобувачів вищої освіти;
- сформулювати основні вимоги до матеріально-технічного та інформаційного забезпечення самостійної роботи.

1.4. Головною метою самостійної роботи є системне і послідовне засвоєння навчального матеріалу в межах програми навчальної дисципліни, формування у здобувачів вищої освіти здатності самостійно здобувати і поглиблювати знання.

1.5. Завдання самостійної роботи здобувача вищої освіти:

- систематизація знань, умінь і практичних навичок та поглиблення набутих компетентностей;
- формування умінь і навичок дослідницької роботи;
- інтеграція наукової, освітньої і виробничої діяльності;
- розвиток мотивації до навчання та поглиблення професійних наукових і практичних інтересів, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей;
- формування умінь планувати та раціонально використовувати вільний від аудиторних занять час, застосовувати інформаційні технології, опрацьовувати джерела інформації для успішного засвоєння освітньої програми.

1.6. Час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, регламентується нормативними документами Міністерства освіти і науки України, навчальним планом (робочим навчальним планом) і знаходиться, як правило, в межах від 1/3 до 2/3 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Співвідношення обсягу аудиторних занять і самостійної роботи здобувача вищої освіти визначається з урахуванням специфіки та змісту конкретної навчальної дисципліни, її місця, значення в реалізації освітньої програми.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

2.1. Основним завданням самостійної роботи здобувачів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок самостійної професійної (практичної, науково-теоретичної) діяльності на рівні світових стандартів.

2.2. Організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюють

кафедри, які розробляють необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність здобувачів вищої освіти.

2.3. Зміст самостійної роботи студента визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданням та рекомендаціями викладача.

2.4. Організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюють кафедри, які розробляють необхідну документацію, що регламентує самостійну діяльність здобувачів вищої освіти.

2.5. Навчальний матеріал дисципліни для самостійної роботи виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні навчальних занять.

2.6. Відповідно до освітнього ступеня здобувача вищої освіти кафедри організовують і проводять студентські навчальні, наукові й науково-практичні заходи (олімпіади, круглі столи, науково-практичні конференції, конкурси, симпозіуми тощо).

2.7. Кожен науково-педагогічний працівник добирає такі форми організації самостійної роботи, в т. ч. дистанційні, які найбільше відповідають специфіці дисципліни.

2.8. Питання щодо організації та контролю за самостійною роботою здобувачів вищої освіти мають систематично розглядатися на засіданнях кафедр, вчених радах факультетів/інституту та навчально-методичній раді університету.

2.9. За наявності необхідного методичного забезпечення матеріал дисципліни можна вивчати, використовуючи дистанційні технології.

2.10. При організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти з використанням складного обладнання чи устаткування, складних систем доступу до інформації (наприклад, комп'ютерних баз даних, систем автоматизованого проєктування тощо) обов'язково проводити консультацію фахівця.

2.11. Самостійну роботу над засвоєнням навчального матеріалу здобувач вищої освіти може виконувати в бібліотеці, навчальних кабінетах, лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах,

використовуючи освітньо-інформаційне середовище, у вільний від обов'язкових навчальних занять час. У деяких випадках цю роботу проводять відповідно до заздалегідь складеного графіка, що гарантує можливість індивідуального доступу здобувачів до потрібних дидактичних засобів.

2.12. Науково-методичні комісії факультетів/інституту здійснюють експертизу робочих планів, навчальних та робочих навчальних програм дисциплін щодо організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, контроль за виконанням рішень навчально-методичної, вченої ради університету з питань організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

2.13. Керівництво самостійною роботою здобувачів вищої освіти відбувається за рахунок загального бюджету часу, запланованого на аудиторну та позааудиторну роботу викладача.

Відповідно до «Положення про планування та облік основних видів робіт НПП» за рахунок часу, запланованого на аудиторну роботу викладачів, проводяться:

- *консультації з навчальних дисциплін.* Консультації протягом семестру (поточні) проводяться згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри; консультації перед контрольним заходом (екзаменаційні) проводяться за графіком факультету /інституту;
- *перевірка контрольних (модульних) робіт,* передбачених робочими навчальними програмами дисциплін;
- *керівництво й оцінювання результатів індивідуальних завдань,* передбачених робочими навчальними програмами;
- *керівництво практикою здобувачів вищої освіти;*
- *керівництво підготовкою кваліфікаційних робіт.*

3. ФОРМИ І ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Форми самостійної роботи здобувачів вищої освіти:

- у процесі аудиторних занять під безпосереднім керівництвом викладача і в його присутності;

- у вільний від аудиторних занять час, яка здійснюється самостійно без викладача, але під його загальним керівництвом і контролем, в тому числі дистанційно.

3.2. Зміст самостійної роботи здобувачів вищої освіти (денної та заочної форм навчання) визначається освітньо-професійною (освітньо-науковою) програмою, робочою програмою дисципліни, комплексом навчально-методичних матеріалів, завданнями та вказівками викладача, які не виходять за межі навчальної програми.

3.3. Види самостійної роботи здобувачів вищої освіти з кожної навчальної дисципліни визначаються навчальною програмою дисципліни.

3.4. Обсяг матеріалу для самостійної роботи із зазначенням навчальних і наукових видань, питання для самоконтролю, тести, контрольні завдання, приклади оформлення, термін виконання викладач зазначає у методичних вказівках.

3.5. Завдання, які пропонуються учасникам освітнього процесу для самостійної роботи, повинні сприяти поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, закріпленню та узагальненню отриманих знань, формуванню фахових компетентностей, вмінню використовувати набуті знання на практиці.

4. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

4.1. Самостійна робота здобувачів вищої освіти повинна охоплювати: підготовку до аудиторних занять (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних, модульних і комплексних контрольних робіт, атестації тощо); виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; роботу над окремими темами навчальних дисциплін; роботу у студентських наукових гуртках і проблемних групах; участь у роботі науково-методичних семінарів, науково-практичних конференцій, круглих столів тощо.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти забезпечується навчально-методичними матеріалами, передбаченими для вивчення конкретної

навчальної дисципліни (підручники, навчально-методичні посібники, методичні рекомендації, конспекти лекцій тощо).

4.3. Кафедри здійснюють підготовку методичних рекомендацій щодо виконання курсових та кваліфікаційних робіт; розробляють та затверджують в установленому порядку тематику курсових та кваліфікаційних робіт.

4.4. Методичні рекомендації до проведення навчальних і виробничих практик розробляються відповідно до наскрізних та робочих програм з кожного виду практики.

4.5. Для самостійної роботи використовуються лише ті рукописи, які пройшли процедуру попереднього розгляду щодо рекомендації їх до видання: обговорені і затверджені на засіданні кафедри факультету/інституту, схвалені навчально-методичною радою університету, рекомендовані вченою радою університету до видання.

4.6. Для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти використовують сучасні технології навчання.

4.7. Бібліотека університету формує та постійно оновлює електронну базу навчально-методичної літератури, у т. ч. підготовлену науково-педагогічними працівниками університету; забезпечує вільний доступ до неї у локальній мережі університету; організовує консультації з укладання та оформлення бібліографії.

5. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

5.1. Для виконання самостійної роботи здобувачами вищої освіти використовується матеріально-технічна база університету:

- навчальні лабораторії;
- комп'ютерні класи з можливістю роботи в мережі Інтернет;
- бібліотека університету з читальними залами;
- навчально-методичні кабінети факультетів/інституту, кафедр;
- дослідницькі центри, у т. ч. наукові осередки провідних інститутів АПН і НАН України;
- інформаційно-освітнє середовище університету.

5.2. При здійсненні самостійної роботи з використанням технічного та лабораторного устаткування всіх здобувачів вищої освіти знайомити з правилами техніки безпеки.

5.3. Бібліотека університету забезпечує самостійну роботу здобувача вищої освіти необхідною літературою та інформацією (комплектуює бібліотечний фонд навчальною, методичною, науковою, періодичною, довідковою літературою згідно з навчальними планами і програмами (в тому числі літературою на електронних носіях).

5.4. Центр дистанційної освіти університету створює умови для самостійної роботи на базі інформаційно-освітнього середовища.

5.5. Самостійна робота здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики в період проведення всіх видів навчальних та виробничих практик на підприємствах різного профілю та в закладах освіти міста та регіону.

6. КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. Основною формою контролю та оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти є поточний та модульний.

6.2. Поточний контроль здійснюється під час практичних (семінарських), лабораторних занять.

6.3. Контроль самостійної роботи здобувачів вищої освіти здійснюється залежно від виду самостійної роботи і передбачає такі форми:

- тестування;
- співбесіда;
- ІНДЗ;
- розрахунково-графічні та курсові роботи і проекти;
- виконання індивідуальних завдань;
- колоквіуми;
- звіти з виконання лабораторних та інших видів робіт;
- статті, тези та інші публікації в науковому або навчальному виданні за результатами виконання самостійної роботи.
- інші форми.

6.4. Бали (оцінки), одержані здобувачем вищої освіти за виконання різних видів самостійної роботи, проставляються у журналі обліку роботи академгрупи і входять до загальної суми балів.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

7.1. Критерії оцінювання якості самостійної роботи здобувачів вищої освіти повинні базуватися на таких основних аспектах:

Рівень знань:

- глибина і міцність знань;
- рівень мислення;
- уміння аналізувати, систематизувати та узагальнювати матеріал;
- уміння складати розгорнутий план відповіді;
- давати точні формулювання;
- правильно користуватися поняттєвим апаратом;
- культура відповіді (грамотність, логічність і послідовність викладу);
- навички і прийоми виконання практичних завдань.

Навички самостійної роботи:

- уміння здійснювати пошук необхідної літератури;
- орієнтація в потоці інформації щодо обраного фаху;
- ведення записів (складання простого і розгорнутого планів, конспекту, реферату, виступу, а також навички науково-пошукової роботи).

Уміння застосовувати знання на практиці:

- виконувати вправи та завдання на практичних (семінарських) заняттях;
- виконання ІНДЗ, курсових робіт (проектів), кваліфікаційних робіт;
- виконання індивідуальних завдань під час проходження практики.

Ці рекомендації можна використовувати при розробленні критеріїв оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти з урахуванням специфіки кожної навчальної дисципліни.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти розміщуються в робочій програмі навчальної дисципліни.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення набуває чинності з моменту його затвердження вченою радою Університету та вводиться в дію наказом по Університету.
2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються вченою радою університету в тому ж порядку, що й саме Положення.

ПОГОДЖЕНО:

Голова навчально-методичної ради

Валентина РОЗГОН

Начальник
навчально-методичного відділу

Ірина ДЕНИСЮК

Координатор з питань акредитації,
ліцензування та якості освіти

Наталія ЛЕВЧЕНКО

Начальник юридичного відділу

Альона ЛЮБИВА